

DREIEBOK FOR GJETERHUNDPRØVER

Sist revidert 15.03.2025

Dreieboken er et flytende dokument som skal veilede arrangører som ønsker å arrangere gjeterhundprøver i Norge.

Elektronisk godkjent av Gjeterhundrådet.

Bestående av nedenfor medlemmer:

Leder: Arvid Årdal
Region Øst: Torkjel Solbakken (Nestleder)
Region SørØst: Linn-Kristin Flaten
Region SørVest: Leif Helge Rønneberg
Region Vest: Stein Dalland
Region Midt: Oddbjørn Kaasa
Region Nord: Kim André Haugan Schei
Representant Styret: Ketil Trongmo
Representant Ungdom: May Lisbeth Hoffmansfjell

Dreiboken for gjeterhundprøver skal være et veiledende dokument for arrangører som arrangerer gjeterhundprøver.

Endringer 2025:

1.2.f – endring av punkt

1.4.c – endring av punkt

1.10 - nytt punkt med underpunkt

2.6.a, b, c Nytt punkt

2.7.a, b Nytt punkt

3.4.a, b nytt punkt

3.5.a, b nytt punkt

4.4.a, b nytt punkt

4.5.a, b nytt punkt

Som konsekvens av endring/fjerning /flytting, vil enkelte underpunkt endre pkt nr, i forhold til tidligere utgaver

Innholdsfortegnelse

1.	Dreiebok for arrangering av NM i bruk av gjeterhund	4
1.2.	Generelle retningslinjer	4
1.3.	Gjennomføring av arrangementet	5
1.4.	Dommere	7
1.5.	Næringsliv, andre organisasjoner, presse, publikum og andre:	8
1.6.	Egen NM-komité	8
1.7.	Sekretariat	9
1.8.	Filming	9
1.9.	Oppmann	10
1.10.	Dyrevelferdskontrollør (DVK)	10
1.11.	Tegning	13
1.12.	Sjekkliste	15
2	Dreiebok for Norgesserien og Nord-Norgesserien	16
2.1	Generelle retningslinjer	16
2.2	Gjennomføring av arrangementet	16
2.3	Dommere	18
2.4	Sekretariat til Norgesseriefinalen	18
2.5	Filming til Norgesseriefinalen	19
2.6	Oppmann	19
2.7	Dyrevelferdskontrollør (DVK)	19
3	Dreiebok for Fylkesmesterskap	20
3.1	Generelle retningslinjer	20
3.2	Gjennomføring av arrangementet	20
3.3	Dommere	21
3.4	Oppmann	21
3.5	Dyrevelferdskontrollør (DVK)	21
4	Dreiebok for Distriktsprøver/Lokalprøver	22
4.1	Generelle retningslinjer	22
4.2	Gjennomføring av arrangementet	22
4.3	Dommere	24
4.4	Oppmann	24
4.5	Dyrevelferdskontrollør (DVK)	24
5.	Bruk av trakt	25
6.	Bruk av malteserkors	26

1. Dreiebok for arrangering av NM i bruk av gjeterhund

1.1. Gjeterhundrådet har vedtatt en norm (dreiebok) for gjennomføring av NM i bruk av gjeterhund. Denne, sammen med de generelle prøvereglene, skal arrangøren legge til grunn for gjennomføringen av NM-arrangementet. Dreieboka bør også brukes i forbindelse med andre store gjeterhundkonkurranser, som landskamp/nordisk mesterskap o.l. Deler av dette vil også være relevant for mindre konkurranser. Ved spørsmål eller usikkerhet rundt oppsett av bane eller bruk av sau kan komiteen kontakte prøvenemnda eller gjeterhundansvarlig. Det er arrangør sitt ansvar at dreiebok blir fulgt, og brudd på dreiebok blir fulgt opp av gjeterhundrådet.

1.2. Generelle retningslinjer

- A) Arrangør/arrangørkomite/oppmann har ansvar for å gå gjennom dreiebok med Prøvenemnda og Gjeterhundansvarlig i NSG innen juni samme året som NM arrangeres. Etter at dreiebok er revidert inneværende år.
- B) Mesterskapet skal gjennomføres på en slik måte at det blir en minneverdig opplevelse for deltakere, dommere, arrangør og publikum.
- C) Før åpningen av NM skal det norske flagget være heist på arenaen og det skal flagges under hele mesterskapet.
- D) Arrangementet bør helt i starten ha en formel åpning ved formannen i arrangørkomiteen, kommunens ordfører eller andre egnede personer. Denne seansen bør ikke vare mer en maksimalt 5 minutter.
- E) Nasjonalsangen skal spilles under premieutdelingen, eventuelt også under åpningen. I den sammenheng kan det gjøres avtale med et lokalt orkester, skolemusikkorps eller lignende.
- F) Det skal kvelden før sjølve konkurransen registreres deltakere til konkurransen.
  - Alle hunder som skal delta på arrangementer i regi av NSG skal ha gyldig vaksine mot valpesyke, parvo og smittsom leverbetennelse. Det skal fremvises dokumentasjon for dette under registreringen.
  - Arrangør skal foreta stikkprøvekontroll av id/chip
  - Ved registrering, skal deltakere få utdeles startnummer og deltagerpremie.
- G) Dommergjennomgang gjennomføres samme morgen som konkurransen starter.
  - Dette skal gjøres før første start, og kan gjøres i skumring slik at man sparer tid.
  - Arrangøren skal da introdusere oppmann, dommeren/e og orientere om de praktiske sidene ved arrangementet mht. tidsplan, eventuelle pauser, matsalg, toalettforhold o.l.
  - Dommer skal gjennomgå praktisk informasjon rundt banen, som definering av banen, samling av sau etter deling, og andre spesielle praktiske utfordringer som avviker fra normen.

- H) Der forholdene ligger til rette for det, bør arrangøren ta inngangspenger og parkeringsavgift i forbindelse med arrangementet for publikum. Dersom parkering skjer i veien, må politimyndigheter søkes om tillatelse.
- I) Banen skal være prøvd siste måneden, men sauene skal ikke kjøres på banen siste dagene før. Utsetter skal være prøvd den siste måneden. Dette skal skje med hunder som ikke skal gå konkurransen, det er likevel viktigst at banen prøves av erfarne hunder som klarer utfordringen for å få det så likt konkurransen som mulig.
- J) Tiden skal tas på banen fra deltager går ut på banen til sauene er tatt av banen, og prøves med et par ekvipasjer, slik at man har oversikt over hvor mye tid som også går mellom deltagere.
- K) Sponsorer til arrangementet må kontaktes i god tid, helst et år i forveien. Sørg for skriftlige avtaler med sponsorene. Ta gjerne kontakt med fjorårets/tidligere arrangør. Mer om dette under punkt 1.5.
- L) Det skal foreligge trykket program for arrangementet, minimum et til hver deltager.

1.3. Gjennomføring av arrangementet

1.3.1. Før arrangementet

- A) Det skal brukes bane som gir publikum god oversikt over arenaen.
- B) Sauene som skal brukes må være hundevante og fra samme besetning. Om flere besetninger brukes skal mattilsynet søkes. De skal være "kjørt" i småflokker (5-10 sauer) og testet på kve i god tid før mesterskapet. (se også punkt 1.2.1.)
- C) Arrangørkomite tar en gjennomgang av NSG sin arrangement forsikring sammen med Gjeterhundrådgiver.
- D) Det skal oppnevnes en egen NM-komite, som skal meldes med kontaktinfo til gjeterhundrådet, for tett oppfølging.
- E) Arrangementet skal meldes til mattilsynet. Andre etater bør også varsles, som brann, lokal politimyndighet, Statens vegvesen og den lokale veterinæren.
- F) Send inn bane kart, og plan for prøven inn til gjeterhundrådet før 1.juni inneværende år.
- G) Det skal være tilgang på toalett i rimelig nærhet for både publikum og dommer.
- H) Det skal være en person som tar sauene av banen etter ekvipasjen er ferdig. Dette for å spare tid, og at alle deltagere får like forhold når de skal ut på banen.
- I) Utsetter skal stå klar med flokk når neste ekvipasje skal gå. Personen skal testes før mesterskapet og man skal tenke på at personen ikke bør miste sauene tilbake i kve når den skal ut med ny flokk. Ny flokk bør være klar i tilfelle brudd, og stå klar i nærheten av pålen når foregående deltager er gjennom tredje port.
- J) Det skal dukes bak fører og mot oppsamlingsareal. Neste hund skal være godt skjermet og legges opp til at den kan gå direkte på banen etter endt ekvipasje uten unødvendig tidstap.

- K) Plassering av delering, kve og port 3 er viktig med tanke på tid. (Se illustrasjon 1.10).
- L) Plassering av dommerbodene og sekretariatet er viktig, da de begge skal stå ved banen med god oversikt over banen. (Se illustrasjon 1.10).

1.3.2. Under arrangementet

- A) Oppstalling av sauene må være slik at det ikke virker forstyrrende inn på sjølve konkurransen. Ved behov skal det brukes duking for skjerming. Sauene skal også ha tilgang til mat, vann, og ha ro. Her er flere oppdelinger med grupper en god løsning, og at sauer som ikke skal gå ikke blir stresset. Oppstallingen bør være bak punktet for utsettet slik at trekk ikke påvirker sauene på inndrivet. Sauene skal også ha god tilgang til mat og vann i oppsamlingsarealet etter prøven, ved behov skal det brukes duking for skjerming.
- B) Er det lite sau, og sauer derfor må gå om att, oppfordres det til at alle sauer går like mange ganger.
- C) De som skal sette ut sau må være erfarne og følge instruks fra dommeren, og oppmann.
- D) Arrangementet skal gjennomføres med minst mulig dødtid. Det er viktig at det tilstrebes at neste fører kan starte straks den forrige er ferdig og sauene er tatt av banen. Det skal være satt opp ansvarlig for å fjerne sau fra banen etter ent løp. Arrangør er ansvarlig for å fjerne sauene når fører er disket. Deltagere samler sauene og bringer den i retning der sauene skal av banen.
- E) Prøvehund settes opp første dagen. Prøvehunden viser hent, driving og kve, kun første dagen, Prøvehund går før arrangementet starter, og skal ikke ta opp tiden til deltagerne.
- F) Poengsummene skal offentliggjøres via oppslag/dataskjerm (storskjerm) og eventuelt høytaler, så raskt som mulig etter at de enkelte deltagerne er ferdige.
- G) Speaker skal ikke forstyrre fører unødig. Speaker skal ikke «dømme» konkurransen, men forklare for uerfarne det som foregår på banen.
- H) Det bør legges opp til et eget avgrenset område for deltagerne før de skal ut på banen, her kan det være evt. Forfriskninger, og det er viktig med skjerming fra publikum og deltagerne på banen. Denne kan med fordel settes mellom, eller ved siden av dommere, slik at deltager kan gå direkte ut på banen uten forstyrrelser
- I) Konkurransen må ha et hensiktsmessig samband, og god kontakt mellom arrangør, utsetterkve, oppsamling kve, oppmann, dommere og sekretariat.

1.3.3. Etter arrangementet

- A) Premieutdeling:
- Alle deltagere skal ha deltagerpremie, dette deles ut ved registrering av deltagere.
  - Dersom premieutdelingen foregår utendørs, skal det flagges ved det stedet hvor dette foregår. Foregår premieutdelingen inne skal det flagges ved inngangen.
  - Det skal være egen seierspall.
  - Premiene ropes opp i rekkefølgen nr. 16, til nr. 1. Når alle er ropt opp og har inntatt seierspallen skal nasjonalsangen spilles. Vadrepriene blir tildelt etter nasjonalsangen er avspilt.
  - Det er NSG sentralt som ordner med premier fra 16 til 1.plass, arrangør kan også premiere topp 16.
  - NSG ansatt vil hjelpe til under premieutdeling, men det er arrangør som skal gjennomføre premieutdelingen.
  - Under premieutdelingen skal grunneier(e), dommere og andre som har vært viktige for å kunne gjennomføre mesterskapet takkes.
  - Hvis noen rangeres likt må NSG ordne premie som sendes til vedkommende. Det er ikke uvanlig med noen brudd i finalen og disse rangeres på 16. plass.

1.4. Dommere

- A) Arrangør har ansvar for at dommere har det bekvemt på arrangementet.
- B) Disse skal være skjermet fra deltagere og tilskuere, og ha tilgang til toalett i nærheten.
- C) Dommer bestemmes hvert år av Gjeterhundrådet.
- Det blir hvert år i starten av året, sendt ut en henvendelse til alle norske dommere, om de ønsker å dømme større arrangement.
  - Oversikten over Norske dommere som kan tenke seg å dømme NM i bruk av gjeterhund, blir gjennomgått av gjeterhundrådet, som bestemmer og kontakter aktuelle dommere for arrangementet.
  - Når dommere har takket ja til rollen, vil gjeterhundrådgiver oversende kontaktinformasjon til arrangør, som har ansvar for organiseringen videre for dommer.
- D) Ved to dommere skal de stå adskilt og ha hver sin dommerbod.
- E) Dommerne skal sitte i nærheten av sekretariatet, slik at de lett kan kommunisere ved behov.

1.5. Næringsliv, andre organisasjoner, presse, publikum og andre:

- A) Mesterskapet skal markedsføres i nærmiljøet for og "lokke" til seg publikum.
- B) Næringsliv og organisasjoner tilknyttet vår næring bør inviteres til å kjøpe annonseplass i program, på livestreamen og nettsidene. Det kan tilbys utstillingsareal for å kunne presentere seg i forbindelse med mesterskapet.
- C) Presse, radio og TV bør inviteres til å dekke mesterskapet.
- D) Arrangørene bør ha en egen pressekontakt som skriver og "fører" pressen med informasjon om mesterskapet i tiden før, under og etter arrangementet.
- E) Gjeterhundrådgiver sender ut pressemelding til alle store aviser etter endt arrangement.
- F) Arrangementet skal ha egen speakertjeneste. (se punkt 1.3.2.G)
- G) For å gi god service til publikum og andre skal NM-arrangement alltid ha tilbud om matservering, toalettmuligheter og informasjons bod.
- H) Programmet for arrangementet skal sendes til NSG sentralt minst to uker før NM – for publisering til nettsidene.
- I) NM arrangør får egen tildelt nettside, der de kan legge ut alt av informasjon rundt arrangementet på NSG.no. Gjeterhundrådgiver administrerer denne.

1.6. Egen NM-komité

1.6.1. Det skal oppnevnes en egen NM-komité som skal ha ansvar for forberedelser og gjennomføring av NM. Denne skal meldes med kontaktinfo til gjeterhundrådet, for tett oppfølging. Komiteen bør være oppnevnt minst 1 år f r mesterskapet. Noe av grunnen til dette er at neste års NM-arrangør skal presentere sitt NM-konsept ved hvert NM-arrangement.

1.6.2. Forslag til sammensetning av NM-komité:

- A) Leder for NM-komiteen. Vedkommende bør ha gode lederegenskaper – som for eksempel gode evner til å delegere, koordinere og dra komitémedlemmene sammen, slik at samarbeidet blir bra.
- B) Ansvarlig for sau, bane/arena med diverse fasiliteter, samt parkering.
- C) Ansvarlig for sponsorer, presse og media.
- D) Ansvarlig for innkvartering, transport av folk.
- E) Ansvarlig for resultatservice, støtte til dommerne, for dommersekret rer og speakertjeneste.
- F) Ansvarlig for premier.
- G) Ansvarlig for trykking av program herunder salg av annonseplass i program, salg av areal for stands for lokalt næringsliv og andre, og ansvarlig for å legge tilrette slik at lokale lag og foreninger skal kunne få presentere seg.
- H) Ansvarlig for festmiddag og matsalg ved arenaen.

1.6.3. Komiteen kan sjølsagt organiseres på en annen måte. Det kan for eksempel være aktuelt å slå sammen noen ansvarsområder eller splitte det annerledes opp. Her må hver arrangør finne det som høver best til det personalet enn disponerer.

1.6.4. Det bør lages en kjøreplan over alle aktiviteter som må gjennomføres med klare ansvarsfordelinger og tidsfrister. Komiteen bør ha jevnlig oppfølgingsmøter for å sjekke fremdriftsstatus. Et av medlemmene i komiteen bør fungere som sekretær.

1.6.5. Komiteen skal ha jevnlig kontakt med gjeterhundrådgiver, som er bindeledd mellom rådet og NM-komiteen.

1.7 Sekretariat

1.7.1 Norsk Sau og geit stiller med 1-3 ansatte for å hjelpe arrangør med å drifte sekretariatet og filming under NM i bruk av gjeterhund.

- A) Sekretariatet **skal** sitte ved banen, så nært dommerbuen som mulig. De skal sitte tørt, og ha tilgang til strøm. Se tegning 1.11.
- B) Sekretariatet skal ha tilgang til strøm, og printer.
- C) Arrangør skal ha en som kan hjelpe til i sekretariatet ved behov.
- D) NSG sentralt har startnummer som skal benyttes under hele arrangementet.
- E) Arrangør har ansvar for å skaffe sekretær, og utsyr til sekretær for dommere. Sekretær skal ha hver sin PC/lpad (NSG sentralt stiller med lpad for sekretær), for å kunne registrere resultater. De må ha skrivesaker, og stoppeklokke.

1.8 Filming

1.8.1 NSG sentralt har overordnet ansvar for filmingen. Arrangør må stille med mannskap.

- A) NSG sentralt har filmutstyr og en ansatt som skal bistå med filmingen
- B) Arrangør bør ha minst to personer som kan bytte på å filme under hele arrangementet, dette er en tung jobb hvis man ikke får pauser.
- C) Arrangør må stille med kommentator til livestreamen, hvis det er ønskelig med kommentator. For mest optimale opplevelsen, bør det være en kommentator under hele arrangementet.
- D) NSG sørger for opplæring ved behov.
- E) Alt utstyr skal stå tørt og må ha tilgang til strøm og internett (helst fibertilgang).

1.9 Oppmann

- 1.9.1** Viktig at oppmann setter seg inn i reglene for gjeterhundprøver, oppgavene og reglene som kreves av en som skal være oppmann.
- A) Det er viktig at oppmann er til enhver tid i synsvinkel til dommeren, for at de raskt skal kunne formidle informasjon fra dommer til deltager uten noen forsinkelser. Dette spesielt når det kommer til dommeravgjørelser, på deling og singling.
  - B) Å bruke walkietalkie for å kommunisere mellom oppmann og dommer er ikke å anbefale.
  - C) Oppmann skal signalisere tydelig med stemme, for å varsle fører at singling er godkjent. Bjelle skal kun brukes ved diskvalifisering eller når tiden er gått ut.
  - D) Hoveddommer skal varsle oppmann snarest, hvis fører må dele/single/sortere flokken på nytt. Det er derfor svært viktig at oppmann er lett tilgjengelig for dommer.
  - E) Det bør brukes walkietalkie/toveis kommunikasjons radio mellom oppmann, utsetter, avtager og arrangør.
  - F) Det er Oppmann sin oppgave å varsle deltager hvis dommer mener det er behov for omløp. Oppmann skal informere deltager når dømmingen starter ved omløp.
  - G) Det er dommer sin avgjørelse om en deltager skal få omløp, i henhold til hva de observerer, eller hva oppmann varsler dem om. En deltager kan ikke kommunisere til verken oppmann eller dommer ønske om omløp. Men de kan gjøre oppmann oppmerksom på uregelmessigheter, for eksempel halt sau.
  - H) Oppmann skal bli varslet av dommer så snart en deltager skal diskas.
  - I) Oppmann skal informere deltager om dommer har bestemt at de skal diskvalifiseres.
  - J) Det er oppmann sin jobb å varsle avtager om å ta av sauene etter endt løp. Og utsetter når det er mest hensiktsmessig å bringe frem ny sau.

1.10 Dyrevelferdskontrollør (DVK)

- 1.10.1** Regel 1.11 i regler for gjeterhundprøver. Dyr som skal brukes i konkurranser, skal behandles og beskyttes mot unødvendige belastninger i forbindelse med aktiviteten. Ansvar hviler først og fremst på de som trener dyret og deltar med dyret i konkurranser. Likevel må arrangører av ulike konkurranser for dyr også bidra til god velferd av alle dyr på konkurransen. Dette er nå regulert i forskrift, gjeldene fra 01.07.21

[Forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser – Lovdata](#)

Det forutsettes at arrangør er godt kjent med reglementet til konkurransen, og de dyrevelferdsbestemmelser som der gjelder. Alle som arrangerer gjeterhundprøver **må** utpeke en dyrevelferdskontrollør (DVK) som skal bidra til at arrangøren håndhever reglementet for konkurransen og sikrer at konkurransedyreforskriften blir fulgt.

Dette gjelder **alle** gjeterhundkonkurranser, fra distrikts/lokal prøver, landsprøver og større mesterskap.

1.10.2 Arrangør skal:

- A) Utnevne DVK med god kompetanse.
- B) Sørge for at DVK dokumenterer tiltak og vurderinger
- C) Oppbevare rapport fra DVK i ett år fra avholdt arrangement

1.10.3 Norsk Sau og Geit sitt ansvar

- A) Gjøre forskriften kjent til som skal arrangere gjeterhundprøver
- B) Som et ledd i dette er det utarbeidet arbeidsbeskrivelse for DVK, samt en mal til rapport som kan benyttes.

1.10.4 Hvem kan ha rollen:

- A) En person med tilstrekkelig kompetanse.

1.10.5 Krav til kompetanse

- A) Erfaring med- og generell kunnskap om godt hunde- og sauehold
- B) Kjennskap til [Konkurransedyrforskriften](#)
- C) Kjennskap til [Dyrevelferdsloven § 26](#).
- D) Kjennskap til NSG's prøvereglement for gjeterhundprøver og dreiebok for gjeterhundprøver.
- E) [Kjennskap til informasjon rundt DVK på NKK sine nettsider](#)

1.10.6 Hva innebærer rollen

Dyrevelferdskontrolløren skal utføre praktisk kontroll av hundenes velferd på gjeterhundprøver. Med dette menes alle forhold som påvirker hundens velferd. Håndtering og ivaretagelse av hundene før, under og etter konkurranser, skal være på en slik måte at hunden ikke påføres unødig ubehag, smerte og lidelse. DVK skal kontrollere at hundene blir behandlet bra og at de ser friske, trygge og glade ut, uten at man må ha veterinærkyndig kompetanse.

Dyrevelferdskontrolløren skal ta direkte kontakt med hundeeier/fører hvis hunden blir behandlet på en måte som bryter med forskriften og gi veiledning i hva som er godkjent. Utover det skal DVK rapportere om forhold som bryter med forskriften til arrangøren. DVK har myndighet til å kontrollere velferden til alle hunder som oppholder seg på eller ved prøveområdet.

Dyrevelferdskontrollørens oppgaver er å utføre praktisk kontroll før, under og etter konkurransen. Det er ikke krav om at hver enkelt hund skal undersøkes. Reglene gjelder alle hunder som er på og ved prøveområdet.

- Sikre at hundeholdet er korrekt i forhold til hundenes sikkerhet og velvære:
- Reagere direkte hvis hunden(e) blir utsatt for unødvendig hard håndtering eller høylytt kjefting.
- Påse at det ikke konkurreres med synlig drektige tisper/tisper som ammer.
- Rapportere til arrangør ved funn av brudd på reglene.
- Henvise til veterinærkontor for å sikre oppfølging av hunder som har helseproblemer.

1.10.7 Rapportering

- A) Føre skriftlig rapport – eget utarbeidet mal fra NKK kan benyttes.
- B) Leverer rapport / skjema til arrangør

1.10.8 Ved brudd på forskriften

A) Ved observasjoner gjort av andre ved hendelser som tilsier brudd på [Konkurransedyrforskriften](#), skal DVK involveres umiddelbart. DVK skal vurdere alvorret i hendelsen gjennom dialog med impliserte parter og vitner.

- Registrere navn og kontaktinfo på involverte hundeeier/fører(e).
- Registrere navn og chipnummer på den aktuelle hunden(e).
- Registrere sted og tid for hendelsen.
- Registrere beskrivelse av hendelsen fra involverte person(er).
- Registrere vitnesbyrd av vitne(r).
- Arrangør informeres om hendelse.
- Beskrivelse av hendelse/kritikkverdige forhold må føres inn på rapport / skjema for Dyrevelferdskontrollør.

Skjema leveres til arrangør, som må oppbevare i ett år, dette da skjema må kunne fremvises på forespørsel /tilsyn.

Avvik noteres, evt. tiltak og resultat av tiltak noteres. Avvik som ikke lar seg løse på arrangementet/er grove styrebehandles av gjeterhundlag/-nemnd, sendes evt. til NSG. NSG må være den som har myndighet til å sanksjonere.

1.10.9 RAPPORT FOR DYREVELFERDSKONTROLLØR

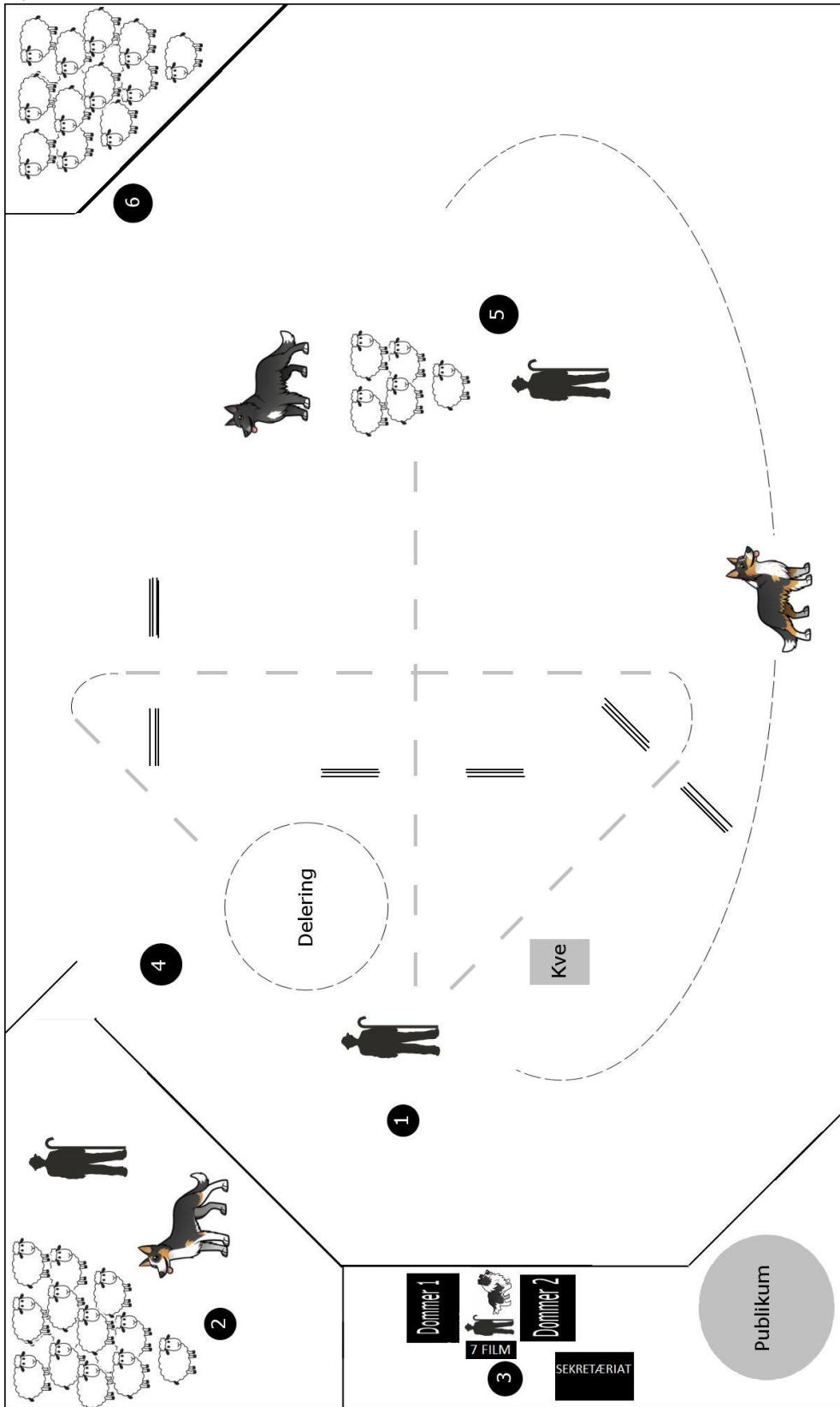
- A) [Mal for rapportering finner du HER.](#)

1.11 Tegning

A) Forklaring illustrasjon på neste side

1. Fører står plassert foran dommere.
2. Oppsamlingskve er skjermet med duk og har person klar til å ta sauene av banen.
3. Ny ekvipasje står mellom dommere, eventuelt kan settes ved siden. Skjermet i et eget område vekk fra publikum. Ny ekvipasje kan gå direkte ut på banen uten forstyrrelser. Dommere er også skjermet fra ny ekvipasje og publikum.
4. Port 3, delering og kve er satt opp slik at sauene enkelt og raskt kan forlate banen. Om singling er siste moment bør deleringen være nærmest oppsamlingskve, om det er kve som er siste moment skal denne plasseres hensiktsmessig, sånn at man unngår unødvendig trekk til oppsamlingskve.
5. Utsetter skal stå klar med sau når foregående ekvipasje kommer gjennom tredjeport. Utsette bør være klar utenfor utsetterkve med ny flokk om det blir brudd.
6. Utsetterkve bør plasseres i bakkant av utsettet, slik at ikke inndrivingen blir forstyrret av trekk til kve.
7. Livestreamkamera skal plasseres best mulig, for best oversikt på inndrivingslinjen.
8. Sekretariat skal plasseres så nært som mulig dommere.

B)

2 Dreiebok for Norgesserien og Nord-Norgesserien

2.1 Generelle retningslinjer

- A) Dommergjennomgang gjennomføres samme morgen som konkurransen starter. Dette skal gjøres før første start, og kan gjøres i skumring slik at man sparer tid. Dommer skal gjennomgå praktisk informasjon rundt banen, som definering av banen, samling av sau etter deling, og andre spesielle praktiske utfordringer som avviker fra normen.
- B) Under dommergjennomgangen skal arrangøren introdusere dommeren/e og orientere om de praktiske sidene ved arrangementet mht tidsplan, eventuelle pauser, matsalg, toalettforhold o.l.
- C) Arealet skal være avsjekket av de ansvarlige før banen blir oppsatt, slik at man sikrer at arealet er egnet for en norgesserieprøve.
- D) Tiden skal tas på banen fra deltager går ut på banen til sauene er tatt av banen, og prøves med et par ekvipasjer, slik at man har oversikt over hvor mye tid som også går mellom deltagere.
- E) Dersom parkering skjer i veien, må politimyndigheter søkes om tillatelse.
- F) Norgesseriefinalen vil NSG stille med 1-3 ansatte, som skal hjelpe å organisere sekretariatet og filmingen til arrangementet.
- G) Det skal være oppmann under Norgesseriefinalen.

2.2 Gjennomføring av arrangementet

2.2.1 Før arrangementet

- A) Det skal brukes bane som gir publikum god oversikt over arenaen.
- B) Sauene som skal brukes må være hundevante og fra samme besetning. Om flere besetninger brukes skal mattilsynet søkes. De skal være "kjørt" i småflokker (5-10 sauer) og testet på kve i god tid før mesterskapet. (se også punkt 1.2.H.)
- C) Det bør oppnevnes egen arrangementskomité.
- D) Arrangementet skal meldes til mattilsynet.
- E) Det skal være tilgang på toalett i rimelig nærhet for både publikum og dommer.
- F) Det kan være en person som tar sauene av banen etter ekvipasjen er ferdig. Dette for å spare tid, og at alle deltagere får like forhold når de skal ut på banen. Deltagere samler sauene og bringer den i retning der sauene skal av banen.
- G) Utsetter skal stå klar med flokk når neste ekvipasje skal gå. Personen skal testes før landsprøven og man skal tenke på at personen ikke bør miste sauene tilbake i kve når den skal ut med ny flokk. Ny flokk skal stå klar til neste deltager når fører kommer på banen. Ny flokk bør være klar i tilfelle brudd, og stå klar i nærheten av pålen når foregående deltager er gjennom tredje port.
- H) Det skal dukes bak fører og mot oppsamlingsareal. Neste hund skal være godt skjermet og legges opp til at den kan gå direkte på banen etter endt ekvipasje uten unødvendig tidstap.

- I) Plassering av delering, kve og port 3 er viktig med tanke på tid. (Se illustrasjon 1.10).
- J) NSG sentralt lager resultatskjema, og filer for registrering av resultater til arrangør. Dette sendes til arrangør senest torsdagen før prøvehelgen.

2.2.2 Under arrangementet

- A) Oppstalling av sauene må være slik at det ikke virker forstyrrende inn på sjølve konkurransen. Ved behov skal det brukes duking for skjerming. Sauene skal også ha tilgang til mat, vann, og ha ro. Her er flere oppdelinger med grupper en god løsning, og at sauer som ikke skal gå ikke blir stresset. Oppstallingen bør være bak punktet for utsettet slik at trekk ikke påvirker sauen på inndrivet. Sauene skal også ha god tilgang til mat og vann i oppsamlingsarealet etter prøven. Ved behov skal det brukes duking for skjerming.
- B) Er det lite sau, og sauer derfor må gå om att, oppfordres det til at alle sauer går like mange ganger.
- C) De som skal sette ut sau må være erfarne og følge instruks fra dommeren og oppmann, hvis det er oppmann på prøven .
- D) Arrangementet skal gjennomføres med minst mulig dødtid. Det er viktig at det tilstrebes at neste fører kan starte straks den forrige er ferdig og sauene er tatt av banen. Det skal være satt opp ansvarlig for å fjerne sau fra banen etter ent løp. Arrangør er ansvarlig for å fjerne sauene når fører er disket.
- E) Prøvehund er ikke nødvendig, men kan settes opp i finalen. Prøvehund må da gå før første start. Første start skal gå når det blir lyst.
- F) Poengsummene skal offentliggjøres via oppslag/dataskjerm (storskjerm) og eventuelt høyttaler, så raskt som mulig etter at de enkelte deltagerne er ferdige.
- G) Det bør legges opp til et eget avgrenset område for deltagerne før de skal ut på banen.
- H) Konkurransen må ha et hensiktsmessig samband, og god kontakt mellom arrangør, utsetterkve, oppsamling kve, oppmann, dommere og eventuelt sekretariat.

2.2.3 Etter arrangementet

- A) Premieutdeling:
  - Minst 6 deltagere hver dag skal premieres
  - Under premieutdelingen skal grunneier(e), dommere og andre som har vært viktige for å kunne gjennomføre mesterskapet takkes.
  - Norgesseriefinalen premieres også topp 10 i norgesserien av NSG sentralt.Premier skal stå i stil til landsprøve, være et minne og varige. Eksempler på premier som blir godt mottatt: Pokaler med gravering, plass og sted. Saueskinn med trykk på bakside. Bruk kreativiteten. Sponsede premier med landbruks eller hunderelaterte produkter bør kun benyttes som tilleggspremie. Premien går til arrangør dersom deltager ikke er til stede under premieutdeling.

2.3 Dommere

- A) Arrangør har ansvar for at dommere har det bekvemt på arrangementet.
- B) Disse skal være skjermet fra deltagere og tilskuere, og ha tilgang til toalett i nærheten.
- C) Det er arrangøren sitt ansvar å få tak i dommer til arrangementet.
- D) Dommer må bestemmes tidlig og meldes fra til Gjeterhundrådgiver innen satt frist. Påmelding for arrangementet åpnes ikke før dommer er på plass og informasjon er sendt inn til NSG.
  - Det er gjeterhundrådet som bestemmer dommer til Norgesseriefinalen (Se reglene for gjeterhundprøver 2.2.a, og dreiebok 1.4.C for rutine).
- E) Dersom det blir mer enn en dommer skal de stå adskilt og ha hver sin dommerbod.
- F) Under finalen skal sekretariatet være i nærheten av dommere og banen.
- G) Ved bruk av oppmann, se punkt 1.9 for retningslinjer for oppmann.

2.4 Sekretariat til Norgesseriefinalen

- 2.4.1 Norsk Sau og geit stiller med 1-3 ansatte for å hjelpe arrangør med å drifte sekretariatet og filming under Norgesseriefinalen.
- A) Sekretariatet **skal** sitte ved banen, så nært dommerbuen som mulig. De skal sitte tørt, og ha tilgang til strøm. Se tegning 1.10.
  - B) Sekretariatet skal ha tilgang til strøm, og printer.
  - C) Arrangør bør ha en som kan hjelpe til i sekretariatet ved behov.
  - D) NSG sentralt har startnummer som skal benyttes under hele arrangementet.
  - E) Arrangør har ansvar for å skaffe sekretær, og utsyr til sekretær for dommere. Sekretær skal ha hver sin PC, for å kunne registrere resultater. De må ha skrivesaker, og stoppeklokke.

2.5 Filming til Norgesseriefinalen

2.5.1 NSG sentralt har filmutstyr og en ansatt som skal bistå med filmingen under Norgesseriefinalen.

- A) Arrangør bør ha minst to personer som kan bytte på å filme under hele arrangementet, dette er en tung jobb hvis man ikke får pauser.
- B) Arrangør må stille med kommentator til livestreamen, hvis det er ønskelig med kommentator. For mest optimale opplevelsen, bør det være en kommentator under hele arrangementet.
- C) NSG sørger for opplæring ved behov.
- D) Alt utstyr skal stå tørt og må ha tilgang til strøm og internett (helst fibertilgang).

2.6 Oppmann

- A) Se punkt 1.9 for Oppmann sine rutiner
- B) Det anbefales å ha Oppmann på Norgesserieprøve, men det er ikke et krav. Arrangør må ha en ansvarlig/kontaktperson som deltakere kan kontakte ved behov.
- C) Norgesseriefinalen og Nord-Norgesserien krever bruk av Oppmann.

2.7 Dyrevelferdskontrollør (DVK)

- A) Se punkt 1.10 for DVK sin rutine
- B) Alle gjeterhundprøver krever DVK

3 Dreiebok for Fylkesmesterskap

3.1 Generelle retningslinjer

- A) Fylkeslaget i sau og geit er ansvarlig for å arrangere Fylkesmesterskapet (FM) årlig.
- B) Fylkesmesterskapet skal meldes inn til NSG innen fastsatt frist for innmelding av prøver.
- C) Det skal alltid være utnevnt en ansvarlig/ansvarlige for prøven, de plikter og gjøre seg kjent med innholdet i dreieboken vedrørende arrangering av FM.
- D) Resultatene skal rapporteres til NSG senest 14 dager etter arrangementet.
- E) Det skal på forhånd bestemmes hvem som kan delta på arrangementet.
- F) Dommergjennomgang gjennomføres samme dag, før konkurransen starter. Evt. informasjon om arrangementet i forbindelse med dommergjennomgangen.
  - o Under dommergjennomgang er det viktig at definering av banen blir opplyst om, og anen praktisk informasjon som avviker fra normen.
- G) Tiden skal fastsettes slik at god dyrehåndtering sikres. Tommelfingerregel: 45 sekunder + tiden det tar å gå raskt gjennom banen frem til deleringen + 2 minutter pr. moment etter dette (deling, singling og kve)

3.2 Gjennomføring av arrangementet

3.2.2 Før arrangementet

- A) Det skal brukes bane som gir publikum god oversikt over arenaen.
- B) Sauene som skal brukes må være hundevante og fra samme besetning. Om forskjellige besetninger brukes skal mattilsynet søkes.
- C) Arrangementet skal meldes til mattilsynet.
- D) Det skal være tilgang på toalett i rimelig nærhet for både publikum og dommer.

3.2.3 Under arrangementet

- A) Oppstalling av sauene må være slik at det ikke virker forstyrrende inn på sjølve konkurransen. Sauene skal også ha tilgang til mat, vann, og ha ro. Her er flere oppdelinger med grupper en god løsning, og at sauer som ikke skal gå ikke blir stresset. Oppstillingen bør være bak punktet for utsettet slik at trekk ikke påvirker sauen på inndrivet. Sauene skal også ha god tilgang til mat og vann i oppsamlingsarealet.
- B) Er det lite sau, og sauer derfor må gå om att, oppfordres det til at alle sauer går like mange ganger.
- C) De som skal sette ut sau må følge instruks fra dommeren, og oppmann, hvis de er oppmann på arrangementet.
- D) Det skal være satt opp ansvarlig for å fjerne sau fra banen etter ent løp. Deltagere samler sauen og bringer den i retning der sauen skal av banen. Arrangør er ansvarlig for å fjerne sauene når fører er disket.

- E) Poengsummene skal offentliggjøres via oppslag/dataskjerm (storskjerm) og eventuelt høyttaler, så raskt som mulig etter at de enkelte deltagerne er ferdige.
- F) Konkurransen må ha et hensiktsmessig samband, og god kontakt mellom arrangør, utsetterkve, oppsamling kve, oppmann, dommere og eventuelt sekretariat.

3.2.4 Etter arrangementet

Premieutdeling:

- Minst 3 deltagere skal premieres
- Under premieutdelingen skal grunneier(e), dommere og andre som har vært viktige for å kunne gjennomføre mesterskapet takkes.
- Premier skal stå i stil til et fylkesmesterskap. Eksempler på premier som blir godt mottatt: Pokaler med gravering, plass og sted. Premiene bør være varige og et minne fra arrangementet.

3.3 Dommere

- A) Arrangør har ansvar for at dommere har det bekvemt på arrangementet.
- B) Disse skal være skjermet fra deltagere og tilskuere, og ha tilgang til toalett i nærheten.
- C) Det er arrangøren sitt ansvar å få tak i dommer til arrangementet.

3.4 Oppmann

- A) Se punkt 1.9 for Oppmann sine rutiner, hvis man velger å bruke oppmann på sitt arrangement.
- B) Det er ikke et krav å ha Oppmann på fylkesmesterskap.

3.5 Dyrevelferdskontrollør (DVK)

- A) Se punkt 1.10 for DVK sin rutine
- B) Alle gjeterhundprøver krever DVK.

4 Dreiebok for Distriktsprøver/Lokalprøver

4.1 Generelle retningslinjer

- A. Fylkeslaget i sau og geit er ansvarlig for å arrangere, men kan delegere distriktsprøver i fylket.
- B. Det skal utnevnes en ansvarlig evt. ansvarlige for prøven
- C. Prøvene skal meldes inn til NSG slik at de blir offentligjort på terminliste. Innmelding ønskes før fastsatt frist i begynnelsen av året, men kan meldes inn så sent som 2 virkedager før prøven, dog er torsdag før prøve i helgen siste frist.
- D. Prøveresultater skal sendes NSG senest 14 dager etter prøven er avholdt. Ved innrapportering senere enn 14 dager etter at prøven blir arrangert, pålegges dobbel avgift. Det er arrangør sitt ansvar at resultatene meldes inn sentralt. (jfr. sak 20/12)
- E. Arrangør/arrangørkomite bør ha satt seg inn i dreiebok før arrangering av gjeterhundprøve.
- F. Dommergjennomgang gjennomføres samme dag, før konkurransen starter. Evt. informasjon om arrangementet gis i forbindelse med dommergjennomgangen.
  - o Under dommergjennomgang er det viktig at definering av banen blir opplyst om, og anen praktisk informasjon som avviker fra normen.
- G. Tiden skal fastsettes slik at god dyrehåndtering sikres. Tommefingerregel: 45 sekunder + tiden det tar å gå raskt gjennom banen frem til deleringen + 2 minutter pr. moment etter dette (deling, singling og kve)

4.2 Gjennomføring av arrangementet

4.2.2 Før arrangementet

- A) Banen kan variere på distriktsprøver, og det må tenkes på ulike utfordringer med bane, sau, og tid. Arrangører må prøve å tilstrebe naturlig progresjon mellom klassene 1, 2 og 3, for å sikre et godt tilbud til alle.
- B) Sauene som skal brukes må være hundevante og fra samme besetning. De skal være "kjørt" i småflokker (10-15 sauer) og testet på kve i god tid før prøven.
- C) Arrangementet skal meldes til mattilsynet.
- D) Det bør være tilgang på toalett i rimelig nærhet for både publikum og dommer.
- E) Det bør være et system for å ta sauene av banen etter ekvipasjen er ferdig. Dette for å spare tid, og at alle deltagere får like forhold når de skal ut på banen.
- F) Det skal ikke være innsyn til oppsamlingskve fra bane. Neste hund bør ha mulighet for å skjermes og det bør legges opp til at den kan gå direkte på banen etter endt ekvipasje uten unødvendig tidstap.

4.2.3 Under arrangementet

- A) Oppstalling av sauene må være slik at det ikke virker forstyrrende inn på sjølve konkurransen. Sauene skal også ha tilgang til mat, vann, og ha ro. Her er flere oppdelinger med grupper en god løsning, og at sauer som ikke skal gå ikke blir stresset. Oppstillingen bør være bak punktet for utsettet slik at trekk ikke påvirker sauene på inndrivet. Sauene skal også ha god tilgang til mat og vann i oppsamlingsarealet.
- B) Er det lite sau, og sauer derfor må gå om att, oppfordres det til at alle sauer går like mange ganger.
- C) De som skal sette ut sau må følge instruks fra dommeren.
- D) Det skal være satt opp ansvarlig for å fjerne sau fra banen etter ent løp. Arrangør er ansvarlig for å fjerne sauene når fører er disket.
- E) Prøvehund er ikke nødvendig, men kan settes opp hvis det arrangeres finale. Prøvehund må gå før første start.
- F) Poengsummene skal offentliggjøres via oppslag/dataskjerm (storskjerm) og eventuelt høytaler, så raskt som mulig etter at de enkelte deltagerne er ferdige.
- G) Konkurransen må ha et hensiktsmessig samband, og god kontakt mellom arrangør, utsetterkve, oppsamling kve, oppmann, dommere og eventuelt sekretariat.

4.2.4 Etter arrangementet

- A) Premieutdeling:
  - Premiering er opp til den enkelte arrangør.
  - Under premieutdelingen skal grunneier(e), dommere og andre som har vært viktige for å kunne gjennomføre mesterskapet takkes.
  - Premier skal stå i stil til en distriktsprøve. Eksempler på premier som blir godt mottatt: Pokaler med gravering, plass og sted. Sponsede premier med landbruks eller hunderelaterte produkter. Saueskinn med trykk på bakside. Diplom til nye godkjente bruksprov. Bruk kreativiteten.

4.3 Dommere

- A) Arrangør har ansvar for at dommere har det bekvemt på arrangementet.
- B) Disse skal være skjermet fra deltagere og tilskuere, og helst ha tilgang til toalett i nærheten.
- C) Det er arrangøren sitt ansvar å få tak i dommer til arrangementet.

4.4 Oppmann

- A) Se punkt 1.9 for Oppmann sine rutiner, hvis man velger å bruke oppmann på sitt arrangement.
- B) Det er ikke et krav å ha Oppmann på distriktsprøve/lokalprøve.

4.5 Dyrevelferdskontrollør (DVK)

- A) Se punkt 1.10 for DVK sin rutine
- B) Alle gjeterhundprøver krever DVK

5. Bruk av trakt

- Skal ikke brukes på Norgesmesterskap, Norgesserieprøver, Nord-Norgesserieprøver, Nursery og Fylkesmesterskap.
- Trakt erstatter kve.
- Alle sauene skal gjennom trakten.
- Dømmes i prinsipp som kve.
- Bredde ca. 1 meter, eller bredden av to sauer.
- Lengde på trakt 4 meter.
- Viktig med god hensiktsmessig plassering der det er lite trekk/drag i sauen.

5.1 Grunnregler for trakt

- a) Sauene skal samles ikke nødvendigvis i ringen, men på den mest hensiktsmessige plassen.
- b) Etter deling skal fører gå til trakten. Hunden skal føre sauene til trakten. Føreren skal ikke hjelpe hunden med å føre sauene til trakten.
- c) Føreren skal stå/arbeide ved anvist side av åpningen. Føreren har ett større arbeidsområde på trakt en på kve. Sauens oppførsel skal tas hensyn til.
- d) Det er hundens og førerens oppgave å flytte sauene til en best mulig posisjon for å gjennomføre en vellykket trakt.
- e) Alle sauer skal gjennom trakten før momentet er godkjent. Sauen skal gjennom trakten på en praktisk måte som en tilnærmet flokk.

6. Bruk av malteserkors

- Skal ikke brukes på Norgesmesterskap, Norgesserieprøver, Nord-Norgesserieprøver, Nursery og Fylkesmesterskap.
- Erstatte kve og singling, eller kve og deling, maks 20 poeng.
- Alle sauene skal igjennom.
- Dømmes i prinsipp som trakt.
- Bredder ca. 1 meter eller bredden på to sauer.
- Lengde på grindene er ca. 2 meter.
- Trenger 8 grunder.
- Viktig med god hensiktsmessig plassering der det er lite trekk/drag i sauen.

6.1 Grunnregler for Malteserkors

- a) Sauene skal samles ikke nødvendigvis i ringen, men på den mest hensiktsmessige plassen.
- b) Etter driving/deling skal fører gå til korset. Hunden skal føre sauene til korset. Føreren skal ikke hjelpe hunden med å føre sauene til korset.
- c) Føreren skal stå/arbeide ved anvist side av den første åpningen. Når alle sauene har gått gjennom første åpning flytter fører seg til den andre åpningen. Dette forklares på dommergjennomgang.
- d) Føreren har ett større arbeidsområde på korset enn på kve. Sauens oppførsel skal tas hensyn til.
- e) Det er hundens og førerens oppgave å flytte sauene til en best mulig posisjon for å gjennomføre et vellykket malteserkors.
- f) Alle sauer skal gjennom begge traktene i korset før momentet er godkjent. Sauen skal gjennom trakten på en praktisk måte som en tilnærmet flokk.